

**PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ
DLA GMINY BARGŁÓW KOŚCIELNY
NA LATA 2017-2020**

I. WPROWADZENIE

Program Aktywności Lokalnej (PAL) to szereg działań realizowanych na rzecz aktywizacji społecznej i rozwiązywania problemów społeczności lokalnej. Podstawą prawną Programu Aktywności Lokalnej jest art. 110 ust. 10 lub art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym rada gminy biorąc pod uwagę potrzeby w zakresie pomocy społecznej, opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Program Aktywności Lokalnej (PAL) dla Gminy Bargłów Kościelny na lata 2017 – 2020 stanowi jeden z elementów realizacji głównego celu Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013 – 2020, jakim jest: poprawa jakości i warunków życia mieszkańców gminy Bargłów Kościelny zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz ich integracja z pozostałymi mieszkańcami gminy.

Program pozwoli na realizację działań umożliwiających udzielenie indywidualnym osobom oraz ich rodzinom pomocy w odbudowywaniu i podtrzymywaniu umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej, w powrocie do pełnienia ról społecznych w miejscu zamieszkania lub w miejscu pracy, w samoorganizowaniu się i podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji zawodowej i społecznej.

Kluczowym wyzwaniem PAL jest realizowanie polityki społecznej poprzez aktywizowanie lokalnej społeczności Gminy Bargłów Kościelny ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego. Zjawisko to prowadzi bowiem do braku lub ograniczenia możliwości uczestnictwa i dostępu do instytucji publicznych i rynku pracy, pełnienia ról społecznych, korzystania z dóbr publicznych i infrastruktury społecznej, gromadzenia zasobów i zdobywania dochodów w godny sposób. Główne działania zapobiegające wykluczeniu społecznemu realizowane będą poprzez instrumenty aktywnej integracji między innymi o charakterze społecznym, zawodowym, edukacyjnym i zdrowotnym.

Ponadto realizacja Programu Aktywności Lokalnej pozwoli na rozszerzenie oferty pomocy społecznej i rozpropagowanie informacji na ten temat. Wpłynie również na stworzenie pozytywnego wizerunku Ośrodka Pomocy Społecznej w Bargłowie Kościelnym, dzięki czemu nie będzie postrzegany wyłącznie jako instytucja zaspokajająca materialne potrzeby wąskiej grupy indywidualnych klientów, lecz również jako jednostka inicjująca działania skierowane na rozwój lokalny definiowany jako proces rozwiązywania lokalnych problemów i zaspokajania indywidualnych oraz zbiorowych potrzeb, przy aktywnym zaangażowaniu mieszkańców.

Przy wykorzystaniu istniejących sił i zasobów Ośrodek stanie się centrum współpracy i partnerstwa ukierunkowanym na rozwiązywanie zdiagnozowanych problemów społecznych. Program Aktywności Lokalnej dla Gminy Bargłów Kościelny przedstawia kompleksowe podejście do rozwiązywania najbardziej newralgicznych problemów społecznych; posłuży on do opracowania i realizacji programów i projektów w ramach których będą osiągnane cele Programu.

PAL będzie służył opracowaniu i realizacji projektów aktywności lokalnej skierowanych do dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych w ramach Regionalnego Programu

Operacyjnego Województwa Podlaskiego 2014 – 2020 dofinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi Priorytetowej IX. Rozwój Lokalny, Działania 9.1 Rewitalizacja społeczna i kształtowanie kapitału społecznego.

Przyjęte w Programie koncepcje i kierunki działań są zgodne z założeniami wynikającymi z dokumentów strategicznych krajowych, wojewódzkich, gminnych:

- Strategii Rozwoju Kraju 2020;
- Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski;
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020;
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego do roku 2020;
- Strategia Rozwoju Powiatu Augustowskiego do roku 2020;
- Strategia Polityki Społecznej Województwa Podlaskiego do roku 2020;
- Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bargłów Kościelny na lata 2013 – 2020;
- Strategii Rozwoju Gminy Bargłów Kościelny na lata 2015-2020;
- Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Bargłów Kościelny 2015 – 2020;

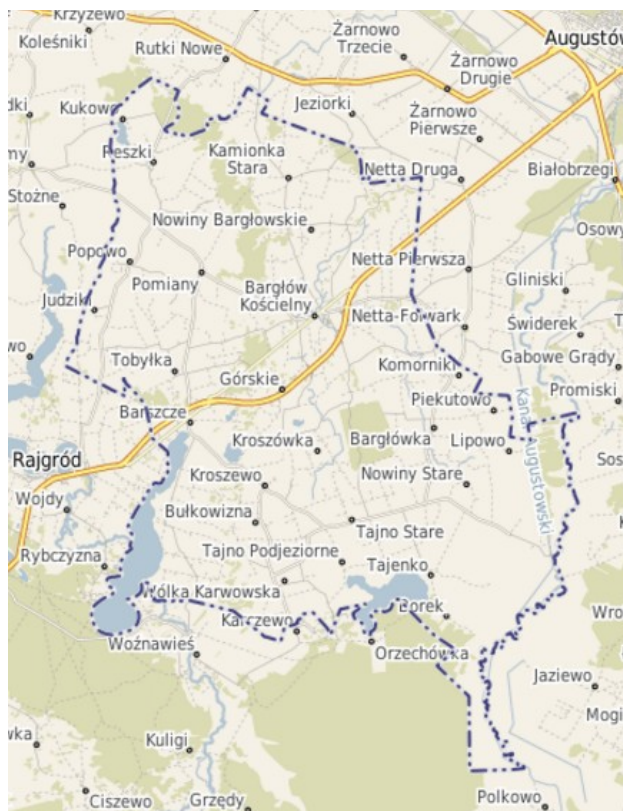
Program Aktywności Lokalnej będzie realizowany zgodnie z zasadą pomocniczości przy udziale środków własnych samorządu i finansowania zewnętrznego, w tym ze środków budżetu państwa i funduszy unijnych. Nieodzowna więc jest korelacja Programu z kierunkami strategicznymi określonymi w dokumentach rządowych i wspólnotowych:

- Strategia Europa 2020;
- Regionalny Program Operacyjny Województwa Podlaskiego;
- Instrument terytorialny Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność.

Głównym wyzwaniem PAL dla Gminy Bargłów Kościelny jest aktywizacja społeczności lokalnych do podejmowania działań sprzyjających rewitalizacji społecznej i kształtowaniu kapitału społecznego oraz odbudowywanie i wzmacnianie więzi społecznych, w celu wzmocnienia tożsamości lokalnej oraz wzrostu społecznego zaufania. Dzięki współodpowiedzialności lokalnych społeczności możliwe jest uzyskanie bardziej skoncentrowanych i trwałych efektów.

II. OPIS SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Gmina Bargłów Kościelny to gmina wiejska położona w południowo-zachodniej części powiatu augustowskiego, w północnej części województwa podlaskiego. Gmina Bargłów Kościelny jest jedną z siedmiu gmin powiatu augustowskiego. Siedziba Gminy Bargłów Kościelny położona jest 15 km od Augustowa, 40 km od Suwałk, 100 km od stolicy województwa - Białegostoku i ok. 230 km od stolicy kraju Warszawy.

Ilustracja 1: Gmina Bargłów Kościelny

W skład Gminy wchodzi następujące miejscowości: (Bargłów Kościelny, Bargłów Dworny, Bargłówek, Kresy, Barszcze, Brzozówka, Bułkowizna, Dreństwo, Górskie, Judziki, Kamionka Nowa, Kamionka Stara, Komorniki, Kroszewo, Kroszówka, Kukowo, Łabętnik, Nowiny Bargłowskie, Piekutowo, Lipowo, Nowiny Stare, Sosnowo, Pomiany, Popowo, Pruska, Reszki, Rumiejki, Tobyłka, Tajenko, Tajno Łanowe, Tajno Podjeziorne, Tajno Stare, Wólka Karwowska, Żrobki).

Wg danych Starostwa Powiatowego w Augustowie powierzchnia ewidencyjna Gminy Bargłów Kościelny na dzień 30.03.2016 roku wynosi 18796,5652 ha, co stanowi około 11,33 % powierzchni ziemskiego powiatu augustowskiego (165 939 ha).

Gmina Bargłów Kościelny, według stanu na dzień 30 listopada 2016 r. liczyła 5.735 mieszkańców (w tym 49,82 % kobiet). W latach 2005 - 2015 liczba mieszkańców spadła o 3,79 %.

W Gminie osób zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie pracy jest 298 osób, w tym: 134 kobiet i 164 mężczyzn, 221 osoby były długotrwale bezrobotne, oraz aż 114 osób do 30 roku życia. Wskaźnik bezrobocia jest znacznie zaniżony, gdyż nie uwzględnia bezrobocia ukrytego.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bargłów Kościelny na lata 2013-2020 bezrobocie zostało wskazane jako główny problem występujący na terenie gminy. Jego przyczyn należy upatrywać między innymi w niskim poziomie wykształcenia, braku odpowiednich kwalifikacji zawodowych, niskiej samooceny, braku doświadczenia oraz odległych miejsc pracy w mieście Augustów.

Gmina Bargłów Kościelny, jako gmina o charakterze typowo rolniczym, nie posiada na swoim terenie zakładów produkcyjnych. Główną grupę przedsiębiorców stanowią firmy związane z transportem towarów, handlem i usługami. W grudniu 2016 r. na terenie Gminy Bargłów Kościelny działają 163 podmioty gospodarcze.

(źródło: Polska w Liczbach, dane statystyczne Urzędu Stanu Cywilnego i Urzędu Gminy w

Bargłowie Kościelnym, dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Bargłowie Kościelnym i PUP w Augustowie)

Spośród ogólnej liczby mieszkańców Gminy Bargłów Kościelny 5.805 osób; w 2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej objął pomocą we wszystkich formach 221 rodzin, w tym 711 osób. 12,17% społeczeństwa korzysta ze świadczeń socjalnych.

Na przestrzeni lat 2014-2016 liczba rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka spadła o 12,65% co obrazuje tabela poniżej:

Osoby korzystające ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej	Stan na 31.12.2014 r.		Stan na 31.12.2015 r.		Stan na 30.11.2016 r.	
	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach
	253	878	234	762	221	711

Bardzo ważną formą wsparcia jest pomoc w postaci pracy socjalnej, na którą jest coraz większe zapotrzebowanie jest ona ważną i niezbędną formą pracy z osobami i rodzinami. Należy rozwijać tę formę wsparcia uwzględniając indywidualne potrzeby osób wymagających pomocy. Osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej, kwalifikowane są do objęcia wsparciem zgodnie z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, określającym przesłanki co do udzielenia pomocy. Powody korzystania z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej obrazuje tabela poniżej; gdzie w formie liczbowej przedstawiono główne powody dysfunkcji osób lub rodzin, kwalifikujące do objęcia wsparciem.

Tabela: POWODY PRYZNAWANIA POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE

Powód trudnej sytuacji życiowej	31.12.2014 r.		31.12.2015 r.		30.11.2016 r.	
	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach	Ilość rodzin	łączna ilość osób w rodzinach
ubóstwo	3	6	1	1	44	151
sieroctwo	0	0	0	0	0	0
bezdomność	2	2	0	0	0	0
bezrobocie	166	491	154	415	146	403
niepełnosprawność	34	108	36	104	34	99
długotrwała lub ciężka choroba	6	14	6	20	8	17
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	41	234	34	194	25	135
bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	15	94	17	102	28	167
brak umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0
trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu z zakładu karnego	1	1	2	2	2	2
alkoholizm lub narkomania	1	4	1	1	0	0
zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	0	0	1	2	1	4
kłeska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	0	0	0	0

(źródło: dane sprawozdania MPiPS OPS Bargłów Kościelny)

W Gminie Bargłów Kościelny, najwięcej osób korzysta ze wsparcia OPS z powodu bezrobocia, niepełnosprawności i bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz potrzeby ochrony macierzyństwa i wielodzietności. Najliczniejszą grupę odbiorców świadczeń pomocy społecznej stanowią rodziny, w których przyczyn ubóstwa należy doszukiwać się w:

- bezrobociu,
- niepełnosprawności oraz długotrwałej chorobie,
- bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu

III. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Identyfikacja problemów społecznych jest jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania.

Biorąc pod uwagę analizę problemów i potrzeb mieszkańców Gminy Bargłów Kościelny, wyodrębniono najważniejsze obszary problemowe:

- bezrobociu lub brak możliwości zatrudnienia,
- zła sytuacja zdrowotna osób lub członków rodzin - długotrwała choroba i niepełnosprawność,
- bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności w rodzinach wielodzietnych i niepełnych,
- potrzeba ochrony macierzyństwa i wielodzietności.

Działania w ramach Programu będą kierowane na wzmocnienie osób i rodzin w zakresie funkcjonowania w codziennym życiu poprzez pobudzanie aktywności do pokonywania problemów życiowych.

Nieodzownym jest zaplanowanie wsparcia uwzględniającego przeciwdziałanie bezrobociu-podniesienie bądź zdobycie kompetencji i kwalifikacji zawodowych, wyposażenie w umiejętności pożądane na rynku pracy.

Pożądanym staje się podjęcie działań w kierunku wyeliminowania lub złagodzenia barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie bądź powodujących oddalenie od rynku pracy.

Należy uwzględnić jako priorytetowe, zaplanowanie systemu działań w kierunku wsparcia rodziny w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych uwzględniając potrzeby dzieci i młodzieży.

Istotnym jest, aby osoby i rodziny zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym zostały objęte kompleksowym wsparciem ukierunkowanym na podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia tych osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem lokalnym.

Konieczna jest indywidualna pomoc i wsparcie ze strony powołanych w tym celu instytucji i organizacji. Należy jednak podkreślić, iż nawet najlepiej zorganizowana pomoc nie zapobiegnie wykluczeniu społecznemu bez zwiększenia aktywności osób wykluczonych i włączenia w proces naprawczy ich samych oraz społeczności lokalnej, w której żyją.

Realizowane w tym zakresie przedsięwzięcia będą ukierunkowane na organizowanie społeczności lokalnych poprzez edukację społeczną, inicjowanie ruchów samopomocowych, zachęcanie mieszkańców do udziału w lokalnych inicjatywach, promowanie działań wolontarystycznych, rozwijanie kontaktów między różnymi grupami oraz budowanie pozytywnych relacji między członkami społeczności.

IV. ODBIORCY PROGRAMY AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Identyfikacja profilu społecznego środowiska lokalnego oraz osób objętych działaniami PAL dokonana została w oparciu o wyniki diagnozy problemów społecznych, jak również poprzez rozpoznanie potrzeb w terenie.

Działania w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą skierowane do mieszkańców gminy Bargłów Kościelny - członków społeczności lokalnej, w szczególności do osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Programem będą objęte dwa rodzaje społeczności:

- Społeczność lokalna terytorialna, w której podstawowym wyróżnikiem jest łączące mieszkańców terytorium zamieszkania, o określonym obszarze /społeczność lokalna: gminy, sołectwa/.
- Społeczność lokalna kategoriałna - środowiska osób o podobnych potrzebach, problemach, dysfunkcjach, ograniczeniach /osoby bezrobotne, osoby nie pozostające w zatrudnieniu, osoby długotrwale chore, osoby lub rodziny z niepełnosprawnością, rodziny wielodzietne, rodziny niepełne/.

Adresatami Programu są osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym oraz otoczenie tych osób – wszystkie osoby z najbliższego środowiska, których udział jest niezbędny dla skutecznego wsparcia osób z grup defaworyzowanych.

Odbiorcami działań są w szczególności osoby i rodziny korzystające ze świadczeń pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej – osoby bezrobotne, osoby długotrwale chore, osoby z niepełnosprawnością, rodziny w których występuje bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności rodziny wielodzietne i niepełne.

Wsparciem w programie zostaną objęte głównie osoby wymagające szczególnego zaangażowania ze względu na ograniczoną samodzielność: osoby z niepełnosprawnością, dzieci, młodzież, a także osoby starsze.

Zgodnie z diagnozą społeczną i rozeznaniem potrzeb w terenie, działania Programu skierowane będą również do innych grup i środowisk funkcjonujących na terenie Gminy Bargłów Kościelny, które ze względu na stopień problemów, jak też i specyfikę profilu społecznego będą zaliczane do grup lub środowisk defaworyzowanych wymagających wsparcia, a których potrzeba włączenia w proces działań aktywnej integracji wyniknie w trakcie realizacji PAL.

V. CELE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Celem nadrzędnym Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Bargłów Kościelny jest zwiększenie aktywności oraz integracji lokalnej społeczności, ze szczególnym uwzględnieniem grup defaworyzowanych i środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym; osiągnięta poprzez eliminację czynników prowadzących do wykluczenia społecznego; nakierowana na rozwiązywanie problemów lokalnych i tym samym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego.

Cele szczegółowe PAL:

Cel I: Wzrost poziomu integracji społecznej, osób zagrożonych wykluczeniem społecznymi wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego,

Cel II: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego,

Cel III: Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy.

VI. KIERUNKI DZIAŁAŃ PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Właściwe ukierunkowanie działań prowadzonych w procesie realizacji Programu umożliwi osiągnięcie założonych celów odzwierciedlonych w osiągniętych rezultatach.

Cel I: Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego

Kierunki działań:

- systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców,
- organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców,
- wsparcie i promowanie postaw prospołecznych,
- organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej,
- realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej;
- promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną,
- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.

Cel II: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego

Kierunki działań:

- podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu,
- prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania /reintegracja społeczna/,
- prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa/.

Cel III: Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy

Kierunki działań:

- upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością,
- wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw,
- wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji,
- wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych,
- współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności,
- prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe,
- promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie;
- tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie.

VII. ZASOBY NIEZBĘDNE DO UZYSKANIA ZAŁOŻONYCH CELÓW PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

1. Znajomość potrzeb i problemów społecznych poprzedzona dokonywaniem bieżącej analizy i oceny zjawisk oraz procesów społecznych,
2. Profesjonalny i wykwalifikowany zespół pracowników ośrodka w tym pracowników socjalnych,
3. Deklaracja współpracy ze strony instytucji i organizacji pozarządowych.

VIII. SZCZEGÓŁOWY OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Program ma charakter otwarty, natomiast na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku lokalnym, będzie występowała możliwość realizowania projektów ukierunkowanych na wskazane obszary.

Dane dotyczące sytuacji społeczno-zawodowej oraz potrzeb i problemów mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Bargłowie Kościelnym gromadzone są na bieżąco w ramach działalności Ośrodka.

W oparciu o analizę potrzeb oraz zasobów instytucjonalnych i kadrowych, możliwe będzie zaplanowanie działań aktywnej integracji, w oparciu o dobór instrumentów aktywnej integracji: społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Planowane jest aktywizowanie środowisk lokalnych oraz angażowanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów, w oparciu o współpracę z zainteresowanymi podmiotami. Zakłada się zapewnienie niezbędnego wsparcia instytucjonalnego i poradnictwa specjalistycznego przy realizacji zamierzonych działań.

Szczegółowy plan działań będzie wynikał z przygotowanych projektów, które realizował będzie OPS w Bargłowie Kościelnym. W realizację PAL włączone zostaną pozostałe jednostki i podmioty – realizatorzy PAL; przy aktywnym włączeniu społeczności lokalnej.

Podstawą planowania działań są założone cele i kierunki działań wynikające z diagnozy potrzeb społecznych, dając możliwość szczegółowego opisu działań gwarantującą skuteczną interwencję.

Cel I: Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluceniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego

Kierunki działań:

- systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców - ankietowanie społeczności lokalnej, sporządzanie raportu z diagnozy;
- organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców -przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/;
- wsparcie i promowanie postaw prospołecznych /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego /,
- organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej /prowadzenie działań metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS,
- realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/;
- promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną /opracowywanie i realizacja projektów socjalnych we współpracy z lokalną społecznością realizujących tematy społecznie ważne: pomoc osobom z

niepełnosprawnością – akcja charytatywna, aktywizacja seniorów – organizacja święta seniorów, praca z dziećmi i młodzieżą - promowanie zdrowego stylu życia wydarzenie z okazji Dnia Wiosny - przez animatora lokalnego we współpracy z Biblioteką Publiczną, GKRPA oraz szkołami z terenu gminy/,

- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym, /organizacja wydarzeń, spotkań, imprez, pikników przez animatora lokalnego we współpracy z Biblioteką Publiczną oraz szkołami z terenu gminy/.

Cel II: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego

Kierunki działań:

- podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/,
- prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania /reintegracja społeczna/-/realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/,
- prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa/- /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/.

Cel III: Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy

Kierunki działań:

- upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego we współpracy z pozostałymi realizatorami programu/,
- wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego we współpracy z pozostałymi realizatorami programu,
- wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego/,
- wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego/,
- współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego/.

- prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego we współpracy z pozostałymi realizatorami programu – organizacja spotkań, warsztatów łączących pokolenia, promowanie obchodzenia świąt Dzień Babci i Dziadka, wspólnego rodzinnego świętowania Dnia Rodziny, gminny międzypokoleniowy wieczór kolęd/,
- promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, zapewnienie specjalistycznego wsparcia indywidualnego oraz grupowego z zakresu poradnictwa i terapii specjalistycznej w ramach projektu realizowanego ze środków EFS,
- tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie /utworzenie gminnego partnerstwa na rzecz realizacji PAL, zorganizowanie spotkań szkoleniowo informacyjnych na temat partnerstwa – spotkania skierowane do Sołtysów i liderów lokalnych społeczności, zawiązanie partnerstwa z przedstawicielami społeczności lokalnej w celu realizacji ważnych kwestii społecznych – promocja produktu lokalnego szansą rozwoju społeczności lokalnych – jedno partnerstwo w okresie realizacji PAL OPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu/.

IX. SPOSOBY I METODY PRACY WYKORZYSTYWANE DO REALIZACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Realizację Programu przewiduje się według następujących metod:

- 1) **środowiskowej pracy socjalnej** - działania mające na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi;
- 2) **instrumentów aktywnej integracji** - szereg instrumentów aktywizacyjnych z zakresu aktywizacji społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej, o których mowa w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020;
 - **Instrumenty aktywnej integracji o charakterze społecznym**, których celem jest przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej;
 - **Instrumenty aktywnej integracji o charakterze zawodowym**, których celem jest pomoc w podjęciu decyzji dotyczącej wyboru lub zmiany zawodu, wyposażenie w kompetencje i kwalifikacje zawodowe oraz umiejętności pożądane na rynku pracy;
 - **Instrumenty aktywnej integracji o charakterze edukacyjnym**, których celem jest wzrost poziomu wykształcenia lub jego dostosowania do aktualnych potrzeb rynku pracy, łącznie z działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej;
 - **Instrumenty aktywnej integracji o zdrowotnym** których celem jest wyeliminowanie lub złagodzenie barier zdrowotnych utrudniających funkcjonowanie w społeczeństwie lub powodujących oddalenie od rynku pracy.
- 3) **działań o charakterze środowiskowym** - działania mające na celu budowanie i umacnianie świadomości obywatelskiej oraz inicjowanie aktywności na rzecz społeczności lokalnej poprzez edukację obywatelską. Działania te to: inicjatywy integrujące obejmujące między innymi wsparcie działań indywidualnych oraz programów środowiskowych (np. spotkania z grupami docelowymi, badania, opracowania, analizy), edukację społeczną i obywatelską, organizowanie i inspirowanie mieszkańców do udziału w imprezach i spotkaniach o charakterze

- integracyjnym, edukacyjnym, kulturowym, sportowym, ekologicznym i turystycznym.
- 4) inne działania wynikające z aktualnych potrzeb, zgodne z celami programu.

X. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ W RAMACH REALIZACJI PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Realizację Programu przewiduje się na lata 2017-2020. Program ma charakter otwarty, natomiast na podstawie analizy potrzeb i problemów występujących w środowisku lokalnym, będzie występowała możliwość realizowania projektów ukierunkowanych na wskazane obszary.

Dane dotyczące sytuacji społeczno-zawodowej oraz potrzeb i problemów mieszkańców korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w Bargłowie Kościelnym gromadzone są na bieżąco w ramach działalności Ośrodka.

W oparciu o analizę potrzeb oraz zasobów instytucjonalnych i kadrowych, możliwe będzie zaplanowanie działań aktywnej integracji, w oparciu o dobór instrumentów aktywnej integracji: społecznej, zawodowej, edukacyjnej i zdrowotnej.

Planowane jest aktywizowanie środowisk lokalnych oraz angażowanie mieszkańców do udziału w rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów, w oparciu o współpracę z zainteresowanymi podmiotami. Zakłada się zapewnienie niezbędnego wsparcia instytucjonalnego i poradnictwa specjalistycznego przy realizacji zamierzonych działań.

Realizacji PAL będzie odbywała się przez podjęcie następujących działań:

Cel I: Wzrost poziomu integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych, a tym samym zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego

Kierunki działań:

- systematyczne badanie potrzeb i problemów mieszkańców, /ankietowanie społeczności lokalnej raz w roku i sporządzanie raportu – OPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/
- organizacja i dopasowanie wsparcia w zależności od indywidualnych potrzeb mieszkańców, /przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/,
- wsparcie i promowanie postaw prospołecznych /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS oraz przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS/,
- organizowanie i wspieranie rozwoju edukacji społecznej i obywatelskiej /przez cały okres trwania programu, przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS/,
- realizacja projektów na rzecz integracji społecznej we współpracy ze społecznością lokalną z wykorzystaniem metod Organizowania Społeczności Lokalnej przygotowanie projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS/,
- promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną /opracowywanie i realizacja projektów socjalnych we współpracy z lokalną społecznością realizujących tematy społecznie ważne: pomoc osobom z niepełnosprawnością – akcja charytatywna, aktywizacja seniorów–organizacja święta seniorów, praca z dziećmi i młodzieżą - promowanie zdrowego stylu życia wydarzenie z okazji Dnia Wiosny - przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z GOK, GKRPA oraz szkołami z terenu gminy w ramach finansowanej bieżącej działalności statutowej oraz środków pozyskanych od sponsorów/,

- organizowanie i inspirowanie udziału mieszkańców w imprezach i spotkaniach o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym, ekologicznym i turystycznym, /organizacja wydarzeń, spotkań, imprez, pikników przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z szkołami z terenu gminy w ramach finansowanej bieżącej działalności statutowej/.

Cel II: Aktywizacja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym we wszystkich obszarach życia społecznego, w tym także rynku pracy oraz zwiększenia ich potencjału rozwojowego

Kierunki działań:

- podejmowanie działań ukierunkowanych na podniesienie samooceny osób objętych wsparciem programu /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/,
- prowadzenie działań nakierowanych na odbudowę i podtrzymywanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania /reintegracja społeczna/ -/realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/,
- prowadzenie działań ukierunkowanych na podtrzymanie zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy /reintegracja zawodowa/- /realizacja projektów i złożenie wniosków do LGD, finansowanych ze środków EFS w ramach działań aktywnej integracji z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji/.

Cel III: Zwiększenie aktywności mieszkańców oraz ich świadomości obywatelskiej, aktywizacja społeczności do samopomocy

Kierunki działań:

- upowszechnienie działań uwzględniających otwartość instytucji samorządowych na współpracę z instytucjami pozarządowymi i lokalną społecznością /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/,
- wspieranie organizacyjne oraz finansowe lokalnych inicjatyw prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/,
- wspieranie lokalnych liderów poprzez pomoc techniczną i dostęp do informacji /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego, przez cały okres trwania programu w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek /,
- wspieranie rozwoju informacji obywatelskiej, wolontariatu, grup samopomocowych, grup edukacyjnych prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego – podjęcie działań utworzenia jednej z grup w zależności od występujących potrzeb we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/,

- współrealizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych oraz działań animacyjnych metodą Organizowania Społeczności Lokalnej przez animatora lokalnego – realizacja projektów we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek /,
- prowadzenie działań aktywizujących i integrujących z wykorzystaniem potencjału osób starszych; promocja działań promujących i wspierających więzi pokoleniowe /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS oraz działań animacyjnych przez animatora lokalnego zatrudnianego w ramach projektu realizowanego ze środków EFS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek – organizacja spotkań, warsztatów łączących pokolenia, promowanie obchodzenia świąt Dzień Babci i Dziadka, wspólnego rodzinnego świętowania Dnia Rodziny, gminny międzypokoleniowy wieczór kolęd/,
- promowanie działań prorodzinnych ukierunkowanych na zmniejszenie dysfunkcyjności rodzin oraz poprawę relacji w rodzinie /prowadzenie szeroko rozumianej pracy socjalnej przez pracowników socjalnych, przez cały okres trwania programu, w ramach finansowania działalności statutowej OPS, zapewnienie specjalistycznego wsparcia indywidualnego oraz grupowego z zakresu poradnictwa i terapii specjalistycznej w ramach projektu realizowanego ze środków EFS;
- tworzenie partnerstw i promowanie pracy w partnerstwie /utworzenie gminnego partnerstwa na rzecz realizacji PAL, zorganizowanie spotkań szkoleniowo informacyjnych na temat partnerstwa – trzy spotkania skierowane do Sołtysów i liderów lokalnych społeczności, zawiązanie partnerstwa z przedstawicielami społeczności lokalnej w celu realizacji ważnych kwestii społecznych – promocja produktu lokalnego szansą rozwoju społeczności lokalnych – jedno partnerstwo w okresie realizacji PAL OPS we współpracy z pozostałymi realizatorami programu, w ramach finansowania działalności statutowej jednostek/.

XI. PRZEWIDYWANE REZULTATY REALIZACJI PROGRAMU

- integracja społeczności lokalnej i grup społecznych, w szczególności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- zmniejszenie obszaru ubóstwa i dysproporcji w dostępie do usług publicznych i zatrudnienia,
- rozwój społeczno – gospodarczy;
- wzrost poczucia przynależności do danej społeczności i odpowiedzialności mieszkańców za procesy w niej zachodzące;
- wzrost zaangażowania mieszkańców w życie społeczne;
- stworzenie płaszczyzny udziału mieszkańców w proces rozwiązywania indywidualnych i lokalnych problemów;
- zmiana postaw społeczności lokalnych wobec osób i grup defaworyzowanych;
- zmniejszenie obszaru wykluczenia społecznego;
- podniesienie umiejętności społecznych grup i osób ze szczególnym uwzględnieniem środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- nabycie umiejętności społecznych, zwiększenie motywacji do działania i poszukiwania pracy;
- poprawa funkcjonowania społecznego i intelektualnego;
- poprawa funkcjonowania oraz aktywizacja osób wykluczonych społecznie;

- zdiagnozowanie potrzeb i problemów społeczności lokalnych oraz planowanie i realizacja zadań w odpowiedzi na realne potrzeby mieszkańców;
- stały monitoring potrzeb środowiska lokalnego;
- realizacja projektów inicjowanych i współorganizowanych przez lokalne społeczności;
- planowanie i realizacja projektów za rzecz społeczności lokalnej stanowiących odpowiedź na ich realne potrzeby;
- podwyższenie jakości działań środowiskowych w tym inicjowanie nowych form i metod pracy dostosowanych do potrzeb oraz możliwości grup i społeczności lokalnych;
- skuteczniejsze i efektywniejsze wykorzystanie istniejących zasobów ukierunkowane na realizację polityki integracji społecznej;
- wzrost zaangażowania organizacji lokalnych w zakresie podejmowania działań środowiskowych;
- usprawnienie przepływu i dostępu do informacji;
- wzajemne poznawanie się różnych instytucji oraz wymiana doświadczeń między nimi, przenoszenie doświadczeń i wiedzy;
- dostęp do metod działania innych instytucji, do dodatkowej wiedzy i umiejętności, co umożliwi generowanie większej liczby pomysłów;
- wzmocnienie własnej skuteczności poprzez wspólne działanie.

XII. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizacja Programu oparta jest na partnerstwie i współpracy w zakresie organizowania na terenie Gminy Bargłów Kościelny przedsięwzięć wykorzystujących aktywne formy pomocy. Głównym realizatorem Programu Aktywności Lokalnej dla Gminy Bargłów Kościelny jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Bargłowie Kościelnym. Koordynatorem Programu jest Kierownik Ośrodka Pomocy w Bargłowie Kościelnym.

Współrealizatorami są podmioty, instytucje i organizacje działające w sferze polityki społecznej Gminy Bargłów Kościelny, które w ramach swoich kompetencji posiadają możliwości wspierania inicjatyw społecznych, tworzenia poczucia przynależności do danej społeczności oraz mobilizowania i wspierania rozwoju jednostki, grupy i społeczności lokalnej:

1. Urząd Gminy Bargłów Kościelny;
2. Jednostki Organizacyjne Gminy;
3. Placówki edukacyjne (szkoły, punkty przedszkolne);
4. Placówki kulturalne (Biblioteka Publiczna);
5. Organizacje pozarządowe (OSP i inne);
6. Policja;
7. Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej;
8. Organizacje kościelne;
9. Społeczności lokalne, Sołectwa;

XIII. FINANSOWANIE PROGRAMU AKTYWNOŚCI LOKALNEJ

Przewiduje się, że działania realizowane w ramach Programu Aktywności Lokalnej będą finansowane z następujących źródeł:

- środków pochodzących z budżetu gminy;
- środków własnych podmiotów zaangażowanych w realizację działań w ramach realizacji Programu Aktywności Lokalnej;
- środków pochodzących z budżetu państwa;
- środków z funduszy Unii Europejskiej;

- środki pochodzące ze źródeł zewnętrznych, w tym darowizny i sponsoring.

XIV. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring będzie prowadzony przez realizatorów PAL, a jego celem będzie ustalenie skuteczności podejmowanych działań oraz stosowanych metod pracy dążących do osiągnięcia zamierzonych rezultatów. Po zakończeniu realizacji PAL zostanie przygotowany raport końcowy podsumowujący całość podejmowanych działań, w którym zostanie dokonana ocena wykonywanych czynności oraz rezultaty, jakie one przyniosły. Wskazane zostaną również działania, metody i formy, które powinny być kontynuowane w latach następnych. Do dnia 31 marca 2021 roku, będzie sporządzone sprawozdanie z realizacji Programu Aktywności Lokalnej, które zostanie przedstawione Wójtowi Gminy Bargłów Kościelny oraz Radzie Gminy.